

How to ใช้สิทธิประกันสังคม

โดย ปราณี่ สุขศรี

ผู้ประกันตน (ใกล้) เกษียณ ...มีคำถามในใจ... ใช่หรือไม่ ??

ลาออกจากงาน/ถูกเลิกจ้าง/
เกษียณใช้สิทธิอะไรได้บ้าง

ควรส่งต่อประกันสังคม
หรือใช้สิทธิบริการบัตรทอง ...
ทางเลือกไหนดีกว่ากัน

เลือกรับเงินบำเหน็จ หรือ
เงินบำนาญได้หรือไม่

ถ้าสมัคร ม. ๓๙ สามารถใช้สิทธิ สปสช. ได้หรือไม่

เปลี่ยนจาก ม. ๓๓ เป็น ม. ๓๙ ยังคงได้สิทธิ รพ. เดิม หรือไม่

ถ้าขอรับเงินชราภาพแล้ว
ถึงแก่ความตาย
ทายาทมีสิทธิได้รับเงิน
อย่างไรหรือไม่

อยากได้เงินบำนาญเยอะๆ
จะอย่างไร

เงินชราภาพคำนวณอย่างไร
ขอรับเงินได้เมื่อไหร่

ออกจากงานไปนาน...
หากลืมขอเงินชราภาพ
จะอย่างไร

ทายาท คือ ใคร?
ถ้าไม่มีทายาท ...จะอย่างไร

คำนวณเงินบำนาญจากสูตร CARE
ได้ประโยชน์มากกว่า หรือไม่

“ปรับฐานค่าจ้าง” จำนวนเงินสมทบมากขึ้น... สิทธิประโยชน์ “เพิ่มขึ้น”... ลดเงินสมทบ ?

เดิม ม.๓๓ ...ฐานค่าจ้างสูงสุด ๑๕,๐๐๐ บ. = ๕% (๗๕๐ บ. /ด.)

สงเคราะห์บุตรและชราภาพ = ๓% = ๔๕๐ บ.

(ม. ๓๙ ฐาน ๔,๘๐๐ บ. (๔๓๒ บ.) = ๒๘๘ บ.)

ใหม่ ระยะที่ ๑ (๑ ม.ค. ๒๕๖๙ - ๒๕๗๑) ค่าจ้างสูงสุด ๑๗,๕๐๐ บ. = ๕% (๘๗๕ บ./ด.)

(ปี ๒๕๗๒ - ๒๕๗๔ = ๒๐,๐๐๐ = ๑,๐๐๐ บ.)

สงเคราะห์บุตรและชราภาพ = ๓% = ๕๒๕ บาท

(ม. ๓๙ ฐาน ๔,๘๐๐ บ. = ๒๘๘ บาท)

เกษียณ...ลาออก/เลิกจ้าง/Early Retirement ได้รับประโยชน์ อย่างไร ??

จากกองทุนประกันสังคม

สิทธิรับเงิน
ชราภาพ

สิทธิสมัคร
ม. ๓๙
๖ เดือน

สิทธิคุ้มครอง
๖ เดือน

๑ ได้รับเงินชราภาพ (บำเหน็จ/บำนาญ) จากกองทุนประกันสังคม (ตามเงื่อนไขการรับเงิน .. คือ อะไร)

๒ ได้สิทธิสมัครเป็นผู้ประกันตน มาตรา ๓๙ ภายใน ๖ เดือน นับแต่ความเป็น ผปต. ๓๓ สิ้นสุดลง..

- เป็น ม. ๓๙ ได้ตลอดชีวิต
- ได้รับประโยชน์เหมือน ม. ๓๓ ยกเว้น ว่างงาน

หมายเหตุ : อายุไม่ครบ ๖๐ ปี บริบูรณ์ เข้าเป็นลูกจ้าง ต้องเป็น ม. ๓๓ (คุณสมบัติ ม. ๓๓)

๓ ได้สิทธิคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคม (ฟรี) ระยะเวลา ๖ เดือน นับแต่เกษียณอายุ ๔ กรณี (ประสบอันตรายเจ็บป่วย ทุพพลภาพ คลอดบุตร ตาย)

- ไม่ต้องจ่ายเงินสมทบ

๔ สิทธิสมัครเป็นผู้ประกันตน มาตรา ๔๐

อายุ ไม่เกิน ๖๕ ปี

คุ้มครองตาม que เลือก
จ่ายเงินสมทบ

เงื่อนไขการรับเงินชราภาพจากกองทุนประกันสังคม

๓ + ๑ เรื่อง

ประการที่ ๑. อายุ → ๕๕ ปี บริบูรณ์

ประการที่ ๒. การสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน → ไม่ได้เป็นผู้ประกันตน ม.๓๓ หรือ ม. ๓๔

ประการที่ ๓ ระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบ → { จ่ายเงินสมทบตั้งแต่ ๑๘๐ เดือน = เงินบำนาญ
จ่ายเงินสมทบน้อยกว่า ๑๘๐ เดือน = เงินบำเหน็จ

ยื่นคำขอภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่มียสิทธิ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นยื่นไม่ได้

เงินชราภาพ ...ที่จะได้รับจำนวน “มาก หรือ น้อย” ขึ้นอยู่กับ ?... !!

(๑) ระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบ
กรณีสงเคราะห์บุตรและชราภาพ

เริ่มนับตั้งแต่ ...ผู้ประกันตนเป็นลูกจ้าง (ม.๓๓) และ จ่ายเงินสมทบกรณีชราภาพ (ธ.ค. ๒๕๔๑)

“สะสม” ได้

(๒) ฐานค่าจ้างที่นำมาคำนวณเงินสมทบ

จาก “ค่าจ้าง” ตามนิยามกฎหมาย (ไม่ใช่เฉพาะเงินเดือน)

ม.๓๓ = สูงสุด ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท (เดือน ม.ค. ๖๙ - ธ.ค. ๗๑ = ๑๗,๕๐๐ บ.)

ม.๓๙ = ๔,๘๐๐ บาท (ถือเสมือนค่าจ้าง)

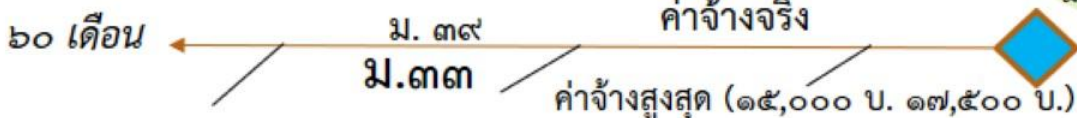
เงินบำนาญชราภาพ ... คำนวณจาก
ค่าจ้างเฉลี่ย ๖๐ เดือนสุดท้ายก่อนความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง

อัตราเงินบำนาญ (กม. กำหนด)

- ระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบ = ๑๘๐ ค. = ๒๐%

- มากกว่า ๑๘๐ ค. อัตราเพิ่มขึ้น ๑.๕% ของ ทุกๆ ๑๒ ค.

(๓) จำนวนเงินสมทบแต่ละเดือน

เฉพาะกรณีสงเคราะห์บุตรและกรณีชราภาพ

จำนวนเงินสมทบ และระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบ

เงินบำเหน็จชราภาพ

การคำนวณเงินบำนาญ

การคำนวณเงินบำเหน็จ

หลักเกณฑ์ : การคำนวณเงินบำนาญ

♦ อัตราตั้งต้น เงินสมทบ ๑๘๐ งวด = ๒๐%

อัตราเพิ่มขึ้น (เกิน ๑๘๐ งวด) = ๑.๕%
ของทุกๆ การจ่ายเงินสมทบ ๑๒ งวด

ไม่ครบ ๑๒ งวด ไม่ได้เพิ่ม ๑.๕%

♦ ค่าจ้างเฉลี่ย ๖๐ เดือนสุดท้ายก่อนความเป็นผู้ประกันตน (ม.๓๓,ม.๓๙) สิ้นสุดลง

ม. ๓๓ = ๑๕,๐๐๐ บาท + ๑๗,๕๐๐ บาท

ม. ๓๙ = ๔,๘๐๐ บาท

หลักเกณฑ์ : การคำนวณเงินบำเหน็จ → เงินสมทบฝ่าย ผปต + นายจ้าง + ผลประโยชน์ตอบแทน

๓% : ม. ๓๓ คือ ๕๒๕ + ๕๒๕ บาท = ๑,๐๕๐ บาท

ม. ๓๙ = ๒๘๘ บาท

อัตราคำนวณเงินบำนาญ ส่วนที่เพิ่ม ๑.๕% ของทุกๆ ๑๒ เดือน ...
ถ้าส่งไม่ครบ ๑๒ เดือน ไม่ได้เพิ่ม ๑.๕% !! จะทำอย่างไร?

ตัวอย่าง

จำนวนเดือนที่ส่ง (เพิ่ม)	อัตราการคำนวณ ตามกฎหมาย	จำนวนเงินบำนาญ
จ่ายเงินสมทบ ๓๒๔ ด. จ่ายเงินสมทบ ๓๓๕ ด. (๒๗ ปี ๑๑ ด.) ❌	๓๘ % ๓๘ %	๕,๗๐๐ บาท

จ่ายมากขึ้น ๑ ด. (สมัคร ม. ๓๙ ดีหรือไม่) มีฐาน ๑๗,๕๐๐ บ. (ร.ค. ๖๙)

จ่ายเงินสมทบ ๓๓๖ ด. (๒๘ ปี)	๓๙.๕%	๖,๑๒๒.๕ บาท
--------------------------------	-------	-------------

ผปต.
เกษียณ....
ควรทำอย่างไร?

สมัคร ม. ๓๙

ค่าจ้างเฉลี่ย ๖๐ เดือนย้อนหลัง มี ฐาน ๑๗,๕๐๐ บาท ฐาน ๔,๘๐๐ บาท รวมเฉลี่ย

ม. ๓๓ = ๕๙ ด. (๑๕,๐๐๐ = ๔๘ , ๑๗,๕๐๐ = ๑๑) + ม. ๓๙ = ๑ ด. (๔,๘๐๐) = ๖,๐๓๘.๗๖บาท

เงินบำนาญได้เท่าไหร่ ? หากเกษียณ ธันวาคม ๒๕๖๙

ระยะเวลาการส่งเงินสมทบ ธันวาคม ๒๕๔๑ – ธันวาคม ๒๕๖๙ รวม ๓๓๖ เดือน (๒๘ ปี)

อัตราการคำนวณ ๑๘๐ เดือน = ๒๐%

ส่วนที่เกิน ๑๘๐ เดือน = ๓๓๖ - ๑๘๐ = ๑๕๖ เดือน
(จ่ายเงินสมทบทุกๆ ๑๒ เดือน = ๑.๕%) = ๑๓ คูณ ๑.๕% = ๑๙.๕ %

๓๙.๕ %

ฐานค่าจ้างเฉลี่ย ๖๐ เดือน สู้ต่้ายก่อนความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง

มาตรา ๓๓ (ก่อนปี ๒๕๖๙) ฐานค่าจ้าง ๑๕,๐๐๐ บาท = ๔๘ เดือน = ๗๒๐,๐๐๐ บาท

มาตรา ๓๓ (ม.ค. - ธ.ค. ๒๕๖๙) ฐานค่าจ้าง ๑๗,๕๐๐ บาท = ๑๒ เดือน = ๒๑๐,๐๐๐ บาท

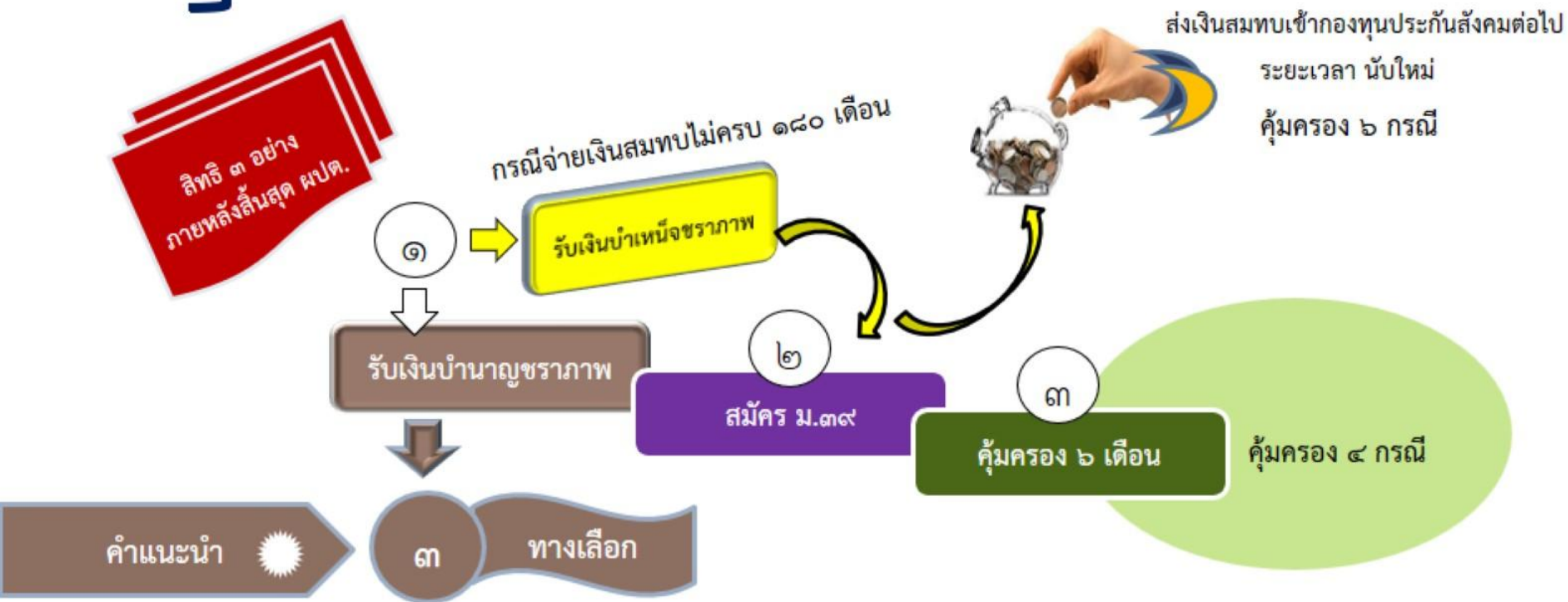
๙๓๐,๐๐๐ บาท ๖๐
= ๑๕,๕๐๐ บาท

๖,๑๒๒.๕ บาท

จำนวนเงินบำนาญ...ตามที่เราเห็นอาจไม่ถูกต้อง

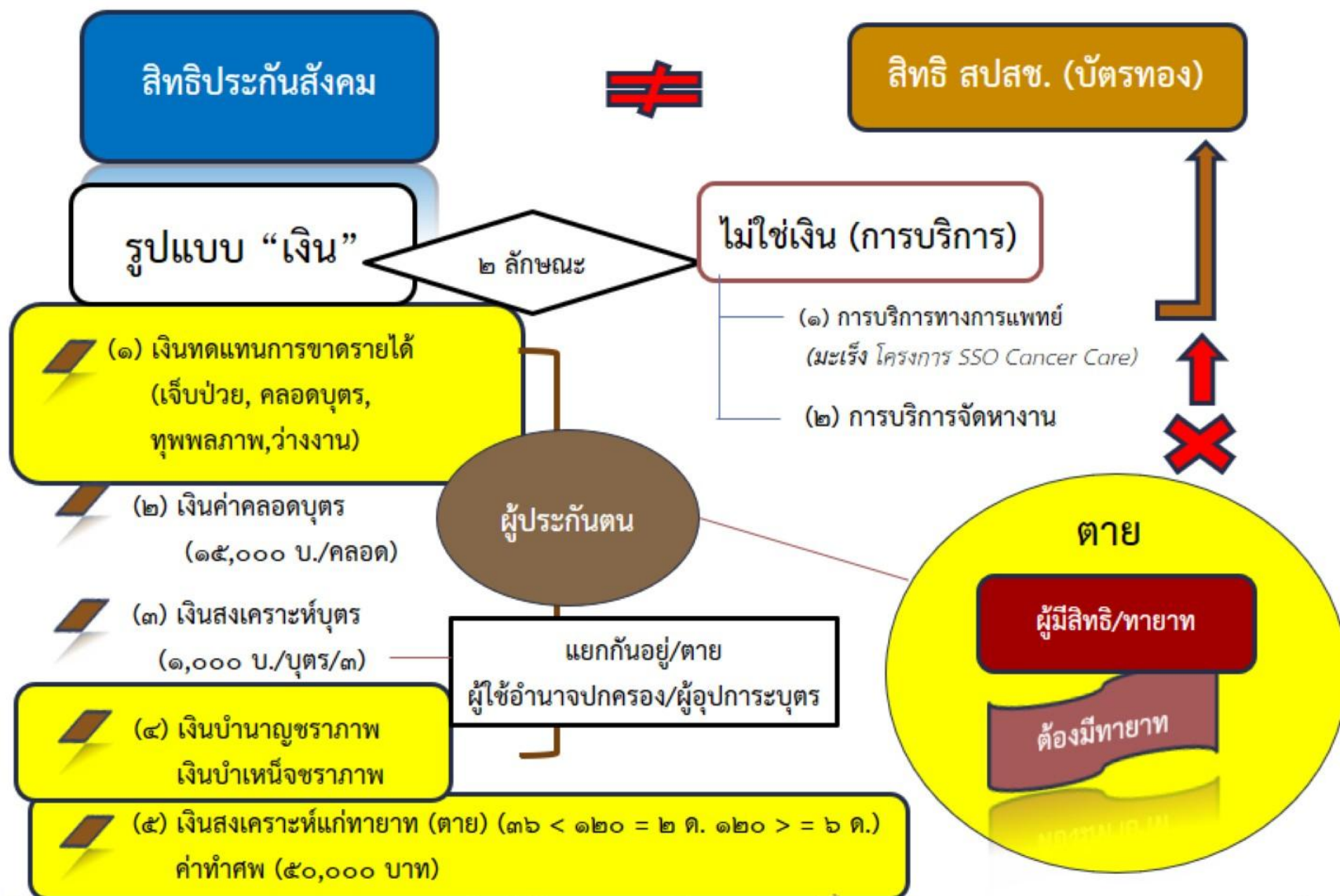
เก็ชี่ยน.. ตัดสินใจให้ดี...จะขอรับเงินบำนาญชราภาพ (ทันที) หรือ จะสมัคร
ผู้ประกันตน ม. ๓๙ หรือ ใช้สิทธิ สปสช. หรือใช้สิทธิกรมบัญชีกลาง

(จาก บทสรุปกฎหมาย)

- ๑ ขอรับเงินบำนาญ โดย**ไม่สมัคร**เป็นผู้ประกันตน มาตรา ๓๙
- ๒ ขอรับเงินบำนาญ **ก่อน**สมัครเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙
- ๓ สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ ...ไม่ขอรับเงินบำนาญ

เปรียบเทียบ สิทธิประโยชน์ประกันสังคม (มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๙)
กับ การใช้สิทธิประกันบัตรทอง ...

สมมติ (ตัวอย่าง)

- ๑ ขอรับเงินบำนาญ โดย**ไม่สมัคร**เป็นผู้ประกันตน มาตรา ๓๙
- ๒ ขอรับเงินบำนาญ **ก่อน**สมัครเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙
- ๓ สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ ...ไม่ขอรับเงินบำนาญ

ทางเลือก	ระยะเวลาการ จ่ายเงินสมทบ (ถึง ธันวาคม ๒๕๖๙)	อัตราการ คำนวณเงิน บำนาญ (กม.)	จำนวนเงิน บำนาญ ม. ๓๓	ลาออก ม. ๓๙
ก่อน สิ้นสุด ม.๓๓	๓๓๖ งวด (๒๘ ปี)	๓๙.๕%	๖,๑๒๒.๕ บ./ด	
ทางเลือก ๑	รับเงินบำนาญ ...ไม่สมัคร ม.๓๙		๖,๑๒๒.๕ บ./ด	
ทางเลือก ๒	รับเงินบำนาญ ก่อนสมัคร ม. ๓๙		๖,๑๒๒.๕ บ./ด +	เงินบำนาญใหม่
ทางเลือก ๓	สมัคร ม.๓๙ ยังไม่ได้รับเงินบำนาญ			เงินบำนาญ

ทางเลือก

๑

ขอรับเงินบำนาญชราภาพ...โดยไม่สมัครเป็นผู้ประกันตน มาตรา ๓๙

*****จากตัวอย่าง ผปต. จ่ายเงินสมทบกรณีชราภาพ ๓๓๖ เดือน (๒๘ ปี)

อัตราการคำนวณ ๓๙.๕ % จำนวนเงินบำนาญ ๖,๑๒๒.๕ บ.

กฎกระทรวงฯ ข้อ ๘ ข้อ ๙

(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๕

ประโยชน์ที่จะได้

และ
เรื่องที่จะไม่ได้

➔ ได้รับเงินบำนาญทุกเดือน (เช่น ตามตัวอย่าง เงินบำนาญ ๖,๑๒๒.๕ บาท /เดือน ตลอดชีวิต)

➔ ได้รับความคุ้มครอง ๖ เดือนหลังจากความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุด หลังจากนั้น...
รับค่ารักษาพยาบาล จาก สปสช. + ประกันสุขภาพเอกชน + รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

➔ ถ้าตายก่อนรับเงินบำนาญ....ทายาทได้รับเงินบำเหน็จชราภาพ

➔ ถ้าตายหลังจากความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุด และภายใน ๖ เดือนและรับเงินบำนาญ (บางเดือน)...

(๑) ทายาทได้รับเงินบำเหน็จ และ

(๒) ประโยชน์กรณีตาย (ค่าทำศพ เงินสงเคราะห์)

ตาย

จำนวน...รับเงินบำเหน็จ

➔ ถ้าตายเดือนที่ ๗ - เดือนที่ ๖๐ ...ทายาทได้รับเงินบำเหน็จ....ตายหลังจากนั้น ไม่ได้

ตายหลัง

๖๐ เดือน

ไม่ได้

ตาย..ก่อนได้รับเงินบำนาญ

เงินบำเหน็จ

(๑) เงินสมทบที่ ผปต. จ่ายสมทบกรณีสงเคราะห์บุตรและชราภาพ

+ (๒) เงินสมทบที่นายจ้างจ่ายสมทบกรณีสงเคราะห์บุตรและชราภาพ

+ (๓) ผลประโยชน์ตอบแทนตามประกาศ

กรมการคลัง (มีผลใช้บังคับเมื่อ ๒๒/๑๑/๖๕ เป็นต้นไป)

เท่ากับ .. เงินบำนาญที่ได้รับเดือนสุดท้ายก่อนตาย

คูณ จำนวนเดือนที่เหลือจนครบ ๖๐ เดือน

(เช่น เงินบำนาญ ๖,๑๒๒.๕ บ./ค รับเงินบำนาญ ๕ เดือน เหลือ ๕๕ เดือน

คูณ ๖,๑๒๒.๕ บ. = ๓๓๖,๗๓๗.๕ บาท (เงินบำเหน็จ)

ทางเลือก

๒

ขอรับเงินบำนาญ **ก่อน**สมัครเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙

*****จากตัวอย่าง ผปต.จ่ายเงินสมทบกรณีชราภาพ ๓๓๖ เดือน (๒๘ ปี)

อัตราการคำนวณ ๓๙.๕ % จำนวนเงินบำนาญ ๖,๑๒๒.๕ บ.

*****สมมติ : ม. ๓๙ จ่ายเงินสมทบ ๑๘๐ งวด (๑๕ ปี) ๒๒.๕%

กฎกระทรวง ข้อ ๑๑

(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๕)

➔ ได้รับเงินบำนาญ (เช่น ตามตัวอย่าง = ๖,๑๒๒.๕บาท /เดือน) เฉพาะช่วงเดือนที่ยังไม่ได้สมัครเป็น ผปต. ม.๓๙

➔ ได้รับความคุ้มครอง ๖ เดือน

➔ เมื่อเป็น ผปต. ม. ๓๙

➔ ควรสมัครเป็น ม. ๓๙ เดือนไหน

ประโยชน์ที่จะได้

และ

เรื่องที่จะไม่ได้

● ได้รับความคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคมในฐานะเป็นผู้ประกันตน ม. ๓๙

● ถูกงดจ่ายเงินบำนาญรายเดือน

● ส่งเงินสมทบการเป็น ผปต. ม. ๓๙ ต่อไป (ฐานค่าจ้าง ๔,๘๐๐ บาท) (ฝ่ายเดียว)

● ไม่จำกัดอายุในการจ่ายเงินสมทบ มาตรา ๓๙

เกษียณ...ลาออก/เลิกจ้าง/Early Retirement

สมัคร เป็น ม. ๓๙ (ม. ๓๓) จะใช้สิทธิ **สปสช ไม่ได้ แต่..** ใช้ สิทธิ อื่นๆ ได้

(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘

ม.๕๔/๑ การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามกฎหมายประกันสังคมไม่ตัดสิทธิผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิที่พึงได้รับตามกฎหมายอื่น

หลัก.. สิทธิประกันสังคม (ม. ๓๓ หรือ ม. ๓๙) ไม่ตัดสิทธิ อื่นๆ... ยกเว้น

สิทธิอื่นๆ

เบี้ยยังชีพ
ผู้สูงอายุ

ละเมิด
พพ.

ประกัน
เอกชน

ประสบภัย
จากรถ

ค่าเสียหายเบื้องต้นจากการ
บริการทางการแพทย์

ไม่มีสิทธิ สปสช.
(บัตรทอง)

สวัสดิการ
ข้าราชการ

สามี/ภริยา/บุตร

- ผปต. เป็น ข้าราชการ/ลูกจ้าง = เลือก
- ผปต. เป็นบุคคลในครอบครัว = สปส.

ถ้าตาย...ระหว่างเป็นผู้ประกันตน

ทายาทได้รับเงินบำเหน็จชราภาพ + ค่าทำศพ + เงินสงเคราะห์กรณีตาย

เท่ากับ .. เงินบำนาญที่ได้รับเดือนสุดท้ายก่อนตาย

คูณ จำนวนเดือนที่เหลือจนครบ ๖๐ เดือน

(เช่น เงินบำนาญ ๖,๑๒๒.๕ บ./ด รับเงินบำนาญ ๕ เดือน เหลือ 55 เดือน

คูณ ๖,๑๒๒.๕ บ. = ๓๓๖,๗๓๗.๕ บาท (เงินบำเหน็จ)

+

เงินบำเหน็จ (ม.๓๙)

๕๐,๐๐๐ บาท

ระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบ

๓๖ ด. ไม่ถึง ๑๒๐ เดือน = ๕๐% คูณ ๔

๑๒๐ ด. หรือมากกว่า = ๕๐ % คูณ ๑๒

ถ้าลาออกจากการเป็นมาตรา ๓๙ หรือ สิ้นสภาพการเป็นมาตรา ๓๙ โดยกฎหมายบังคับ

ได้รับเงินบำนาญ (เดิมที่เคยได้ก่อนสมัครเป็น = ๖,๑๒๒.๕ บ.

ผปต. ม. ๓๙)

+

เงินบำนาญที่ถูกคำนวณใหม่ในขณะที่เป็น (ระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบ)

ผปต. ม. ๓๙ เช่น ส่ง ม. ๓๙ อีก ๓ ปี (๓๖ เดือน) = ๔.๕ % = ๖๙๗.๕ บาท รวมเงินบำนาญ = ๖,๘๒๐ บาท/เดือน ตลอดชีวิต

(โดยใช้ฐานค่าจ้างเดิม คือ ๑๕,๕๐๐ บาท)

ตัวอย่าง

เกษียณ อายุ ๕๕ ปี/๖๐ ปี

อายุ ๕๘ ปี/๖๓ ปี

เปรียบเทียบกับเป็น ม. ๓๙ เพียง ๓ ปี

เกษียณ/
ผปต.
สิ้นสุด

ยื่นขอรับบำนาญ

ม.๓๙

จ่ายเงินสมทบ ม. ๓๙ จำนวน ๓๖ งวด

อัตรา คำนวณเงินบำนาญเพิ่มอีก ๔.๕%

หยุด

รับเงิน
บำนาญ

คุ้มครองต่อ ๖ เดือน

เงินบำนาญ = ๖,๑๒๒.๕ บาท /เดือน (๓๙.๕%)

$$\frac{๔.๕}{๑๐๐} \times ๑๕,๕๐๐ = ๖๙๗.๕ \text{ บาท}$$

๒

การคำนวณเงินชราภาพ
เข้าเกณฑ์ “การกลับเข้าเป็น
ผู้ประกันตน”
(กฎกระทรวงฯ ข้อ ๓)

ฐานค่าจ้างเดิม

๑

๓๙.๕%

+ ๔.๕% = ๔๔%

ม. ๓๓ จ่ายเงินสมทบ ๓๓๖ เดือน + ม. ๓๙ จ่ายเงินสมทบ ๓๖ เดือน = ๓๗๒ เดือน

๑ ↔ ๒

๖,๑๒๒.๕ บาท + ๖๙๗.๕ บาท = ๖,๘๒๐ บาท/เดือน ตลอดชีวิต

(อายุ ๕๘ ปี /๖๓ ปี)

กฎกระทรวงฯ ข้อ ๙

ทางเลือก

๓

สมัครเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ...ไม่ขอรับเงินบำนาญ

*****จากตัวอย่าง ผลิต..จ่ายเงินสมทบกรณีชราภาพ ๓๓๖ เดือน (๒๘ ปี)

อัตราการคำนวณ ๓๙.๕ % จำนวนเงินบำนาญ ๖,๑๒๒.๕ บ.

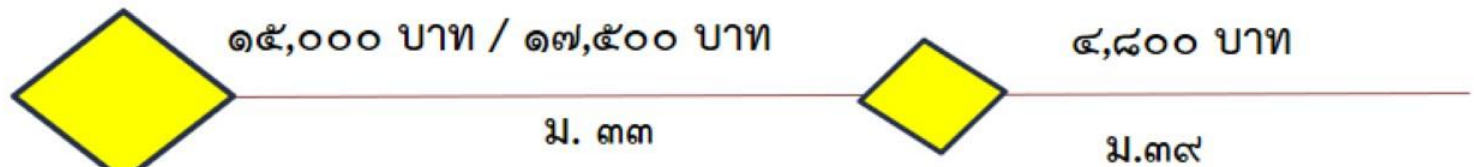
*****สมมติ : ม. ๓๙ จ่ายเงินสมทบ ๑๘๐ งวด (๑๕ ปี) ๒๒.๕%

ประโยชน์ที่จะได้

และ
เรื่องที่จะไม่ได้

- ➔ ได้เป็นผู้ประกันตนที่ได้รับความคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคมต่อไป (ยกเว้น ว่างาน)
- ➔ มีสิทธิเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ ได้ตลอดไป (ไม่จำกัดอายุ)
- ➔ เมื่อเป็นผู้ประกันตน มาตรา ๓๙ ถือว่า ยังไม่มีสิทธิรับเงินชราภาพ
- ➔ ถ้าต่อมาลาออกจากการเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพ
- ➔ กรณีรับเงินบำนาญชราภาพ จะคำนวณจากฐานค่าจ้างเฉลี่ยย้อนหลัง ๖๐ เดือน ก่อนความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง (มาตรา ๓๙ ฐานค่าจ้าง ๔,๘๐๐ บาท)

ถ้าตาย...ระหว่างเป็นผู้ประกันตน
ทายาทได้รับเงินบำเหน็จชราภาพ (ม. ๓๓ + ม.๓๙) + ค่าทำศพ + เงินสงเคราะห์กรณีตาย

*****จากตัวอย่าง ผปต.จ่ายเงินสมทบกรณีชราภาพ ๓๓๖ เดือน (๒๘ ปี)

อัตราการคำนวณ ๓๙.๕ % จำนวนเงินบำนาญ ๖,๑๒๒.๕ บ.

*****สมมติ : ม. ๓๙ จ่ายเงินสมทบ ๑๘๐ งวด (๓ ปี) ๔.๕%

เป็น ม. ๓๙ ก็ยังก็ได้

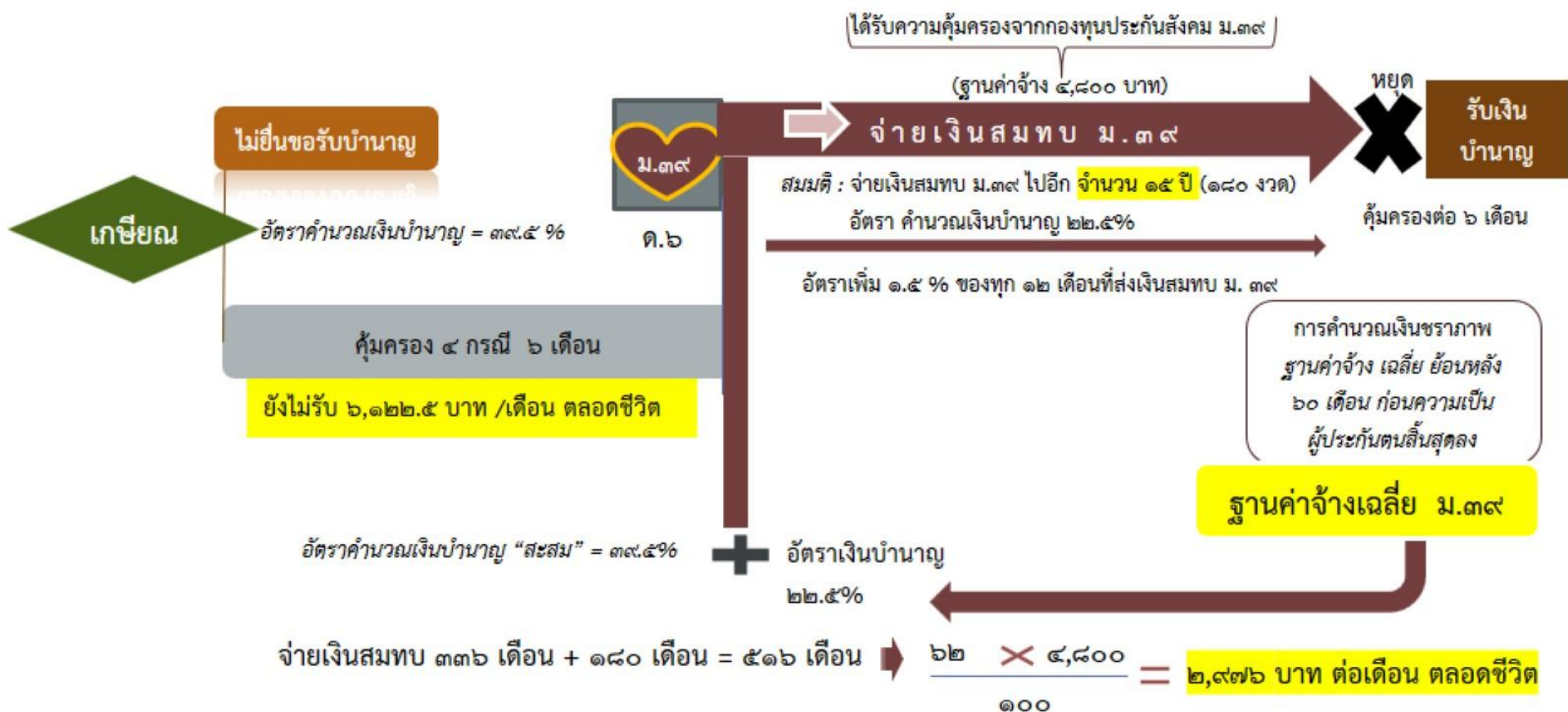

*****จากตัวอย่าง ผปต.จ่ายเงินสมทบกรณีชราภาพ ๓๓๖ เดือน (๒๘ ปี)

อัตราการคำนวณ ๓๙.๕ % จำนวนเงินบำนาญ ๖,๑๒๒.๕ บ.

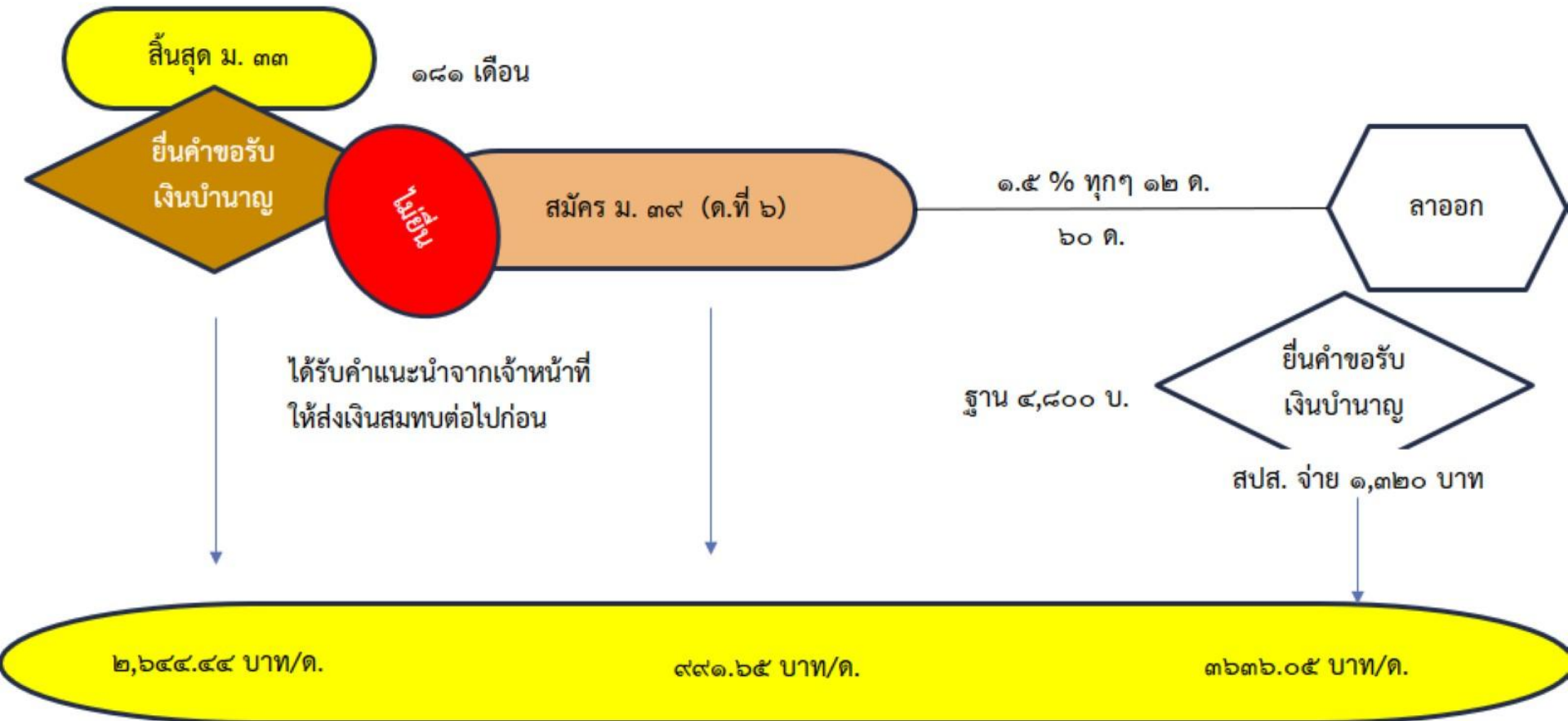
*****สมมติ : ม. ๓๙ จ่ายเงินสมทบ ๑๘๐ งวด (๑๕ ปี) ๒๒.๕%

เป็น ม. ๓๙ ก็ยังก็ได้

ฎีกาตัดสิน : ๓๓๐๗/๒๕๖๗

คำนวณเงินบำนาญชราภาพ ม. ๓๙ ต้องยึดฐานค่าจ้าง ม. ๓๙... ข้อเท็จจริงที่ต้องรู้

บทสรุป...ช่วยการตัดสินใจ....เปรียบเทียบ ๓ ทางเลือก

ภายใต้เงื่อนไข (สมมติ)

- (๑) ระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบก่อนความเป็น ผปต. สิ้นสุด คือ ๓๓๖ งวด (๒๘ ปี) อัตราที่นำมาคำนวณเงินบำนาญ ๓๙.๕%
- (๒) ระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบช่วงเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ คือ ๑๘๐ งวด (๑๕ ปี) เพิ่ม ๒๒.๕%
- (๓) รวมระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบช่วงแรกและช่วงหลัง ๕๑๖ งวด (๔๓ ปี) อัตราที่นำมาคำนวณ คือ ๖๒%
- (๔)ฐานค่าจ้างเฉลี่ยสูงสุด ๖๐ เดือน ก่อนความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง (๑๕,๕๐๐ บาท) (ม. ๓๓ = ๑๕,๐๐๐ = ๔๘ ต. ๑๗,๕๐๐ = ๑๒)
(ม. ๓๙ = ๔,๘๐๐ = ๑๕)

๑

ทางเลือกที่ ๑ ผปต. รับเงินบำนาญ ๖,๑๒๒.๕ บาท /เดือน ตลอดชีวิต และไม่สมัคร ม.๓๙

ได้รับความคุ้มครอง ๖ เดือน เมื่อไม่สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ หลังออกจากงาน ไม่ได้รับความคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคมต่อไป... รับการบริการทางการแพทย์จากสิทธิ สปสช.

๒

ทางเลือกที่ ๒ ผปต. รับเงินบำนาญ ๖,๑๒๒.๕ บาท /เดือน และต่อมาสมัครเป็นผู้ประกันตน ม.๓๙

และจ่ายเงินสมทบผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ ต่ออีก ๑๘๐ งวด (๑๕ ปี) ต่อมาความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง นำฐานค่าจ้างเดิมมาใช้คำนวณเงินบำนาญ (๑๕,๕๐๐ บ.) จะได้รับเงินบำนาญ (๙,๖๑๐ บาท/เดือน ตลอดชีวิต (เงินบำนาญเดิม รวมกับเงินบำนาญใหม่)

๓

ทางเลือกที่ ๓ ไม่ขอรับบำนาญ (๖,๑๒๒.๕ บาท /เดือน) แต่สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๓๙

จ่ายเงินสมทบต่ออีก ๑๘๐ งวด (๑๕ ปี) และความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุด จะนำฐานค่าจ้างปัจจุบัน ณ วันที่สิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน ม. ๓๙ (๔,๘๐๐ บ.) คำนวณ จะได้รับเงินบำนาญ ๒,๙๗๖ บาท /เดือน ตลอดชีวิต

ผู้ประกันตน “ตาย” !! ...ทายาท คือ ใคร? ถ้าไม่มีทายาท ...จะทำอย่างไร?

ค่าทำศพ

ประโยชน์

ทายาทรับเงินบำเหน็จ

- ผู้มีสิทธิหลักคือผู้จัดการศพ
(ซึ่งมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้จัดการศพ)

ลำดับที่ ๑ บุคคลซึ่งผู้ประกันตน ทำหนังสือระบุ ให้เป็นผู้จัดการศพ
และได้เป็นผู้จัดการศพ

ลำดับที่ ๒ สามีหรือภริยา บิดาหรือมารดาหรือบุตรของผู้ประกันตน
ซึ่งมีหลักฐาน แสดงว่าเป็นผู้จัดการศพ

ลำดับที่ ๓ บุคคลอื่นซึ่งมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้จัดการศพ

เงินสงเคราะห์กรณีตาย

ลำดับที่ ๑ บุคคลซึ่งผู้ประกันตน ทำหนังสือระบุ
ให้เป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์

ลำดับที่ ๒ กรณีที่ไม่มีลำดับ ๑ ให้เฉลี่ยจ่ายให้แก่สามี ภริยา
บิดา มารดา และบุตร (แท้จริง) ของผู้ประกันตน
ในจำนวนที่เท่ากัน

- ลำดับที่ ๑ ..(๑) บุตร ยกเว้น **บุตรบุญธรรม**หรือบุตรซึ่งได้ยกให้
เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่น (ได้รับ ๒ ส่วน
ถ้ามีบุตรตั้งแต่ ๓ คน ได้รับ ๓ ส่วน)
- (๒) สามีหรือภริยา (ได้รับ ๑ ส่วน) **(สมรสเท่าเทียม)**
- (๓) บิดามารดาหรือบิดาหรือมารดา (ได้รับ ๑ ส่วน)
- (๔) บุคคลที่ผู้ประกันตน ทำหนังสือระบุไว้ให้เป็นผู้มี
สิทธิได้รับเงินบำเหน็จชราภาพ (ได้รับ ๑ ส่วน)

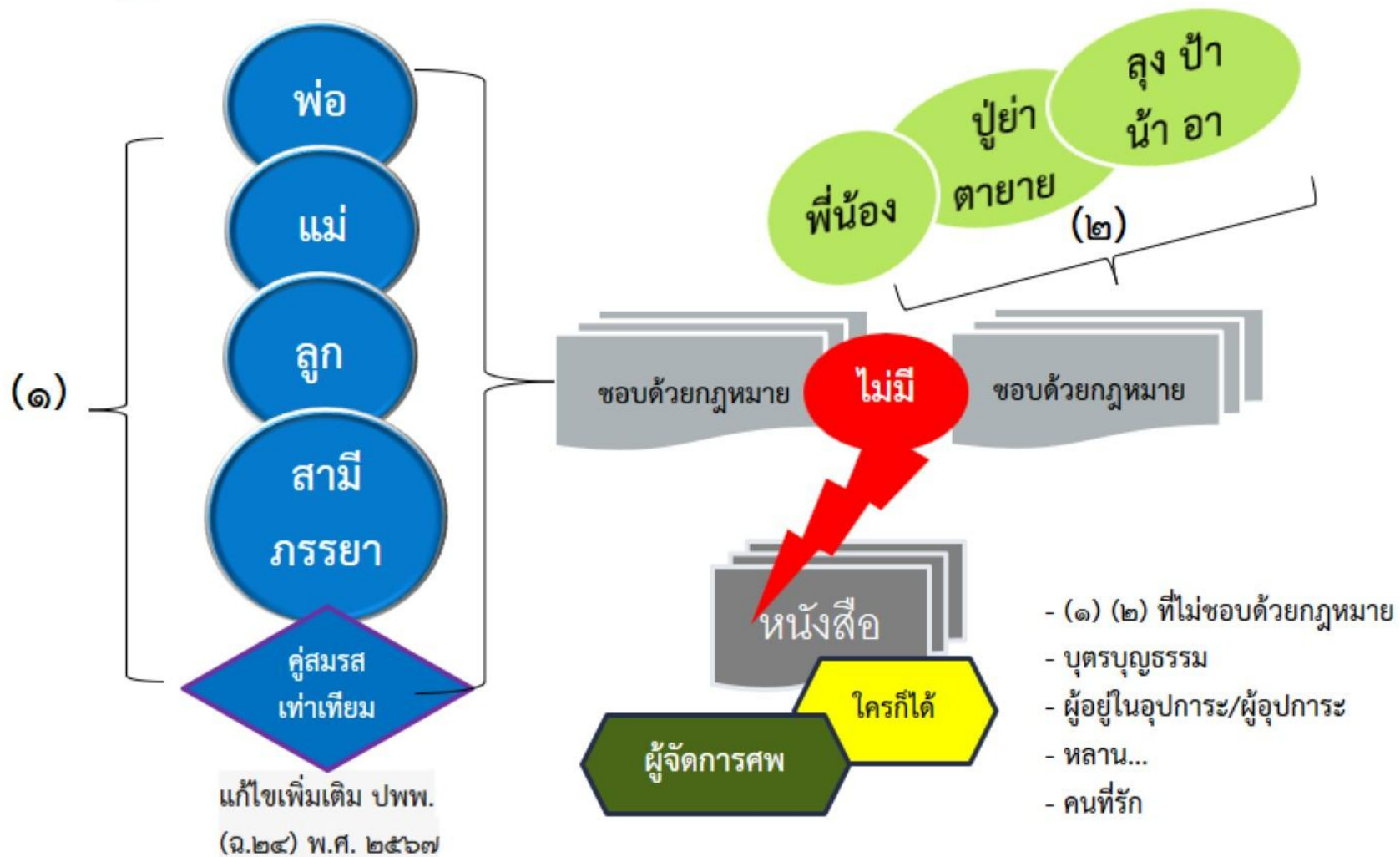
- ได้รับทุกคนโดยเฉลี่ยตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนด
- ถ้าไม่มีทายาทคนใดหรือตายไปก่อนแล้วให้นำมาแบ่งให้ทายาทที่มีชีวิตอยู่

- ลำดับที่ ๒..(๑) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน
- (๒) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดา
- (๓) ปู่ ย่า ตา ยาย
- (๔) ลุง ป้า น้า อา

- ทายาทลำดับใดมีจำนวนมากกว่าหนึ่งคนให้ได้รับส่วนแบ่งเท่ากัน
- ถ้ามีผู้มียุติบัตรลำดับต้นจะตัดสิทธิผู้มียุติบัตรลำดับหลัง

ถ้าผู้ประกันตน “ตาย” ไม่มีทายาท/ผู้มีสิทธิรับเงิน “บำเหน็จ”

บุตร..
ชอบด้วยกฎหมาย

มารดา

บิดา

- (๑) จดทะเบียนสมรส
- (๒) นายทะเบียนรับรองบุตร
- (๓) ศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย

ผสมเทียม = นำอสุจิ (ชายอื่น/ผู้บริจาค) เข้าไปในระบบสืบพันธุ์ของหญิง (ไข่)
ไม่มีการร่วมประเวณี

บุตร เกิดจากการผสมเทียม เป็น บุตรชอบด้วยกฎหมายของชายใด
ไม่มารดา + อสุจิของชายอื่น (ไม่ใช่สามี ...สามีจดทะเบียนสมรส/จดทะเบียนสมรสที่หลัง)

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษที่ 2237/2560 (ชายคู่สมรส ไม่เป็นบิดา)...แต่ .
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2199/2561 (บุตรชอบด้วยกฎหมายของคู่สมรสที่ประสงค์จะมีบุตร)

ตั้งครรภ์แทน (อุ้มบุญ) = หญิงมีสามีโดยชอบด้วยกฎหมาย (ห้ามใช้ไข่ของหญิงที่ตั้งครรภ์)
(ให้คนอื่นตั้งครรภ์แทน ...ไข่ + อสุจิ ของคู่สมรสที่ประสงค์จะมีบุตร)

การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย
(๑) จดทะเบียนสมรส
(๒) นายทะเบียนรับรองบุตร
(๓) ศาลมีคำพิพากษา

ผปต. มีชีวิตอยู่

จนถึงแก่ความตาย...ผู้ประกันตน
มี “บิดา...ตามความเป็นจริง”
หรือ ผู้ประกันตน มี “บุตร...ตามความเป็นจริง”
(ไม่ชอบด้วยกฎหมาย)

บิดา...บุตร
ต้องทำอะไร

เพื่อให้ได้
รับเงินบำเหน็จชราภาพ

๑๔/๕/๖๕

กรมการคลัง
กองการคลัง

ปราณี สุขศรี (ใช้เฉพาะการบรรยาย tisco ๒๒/๓/๖๓ เท่านั้น)

๑

ยื่นคำขอรับ
ประโยชน์
ทดแทน

นำคำพิพากษา
แจ้งต่อเจ้าหน้าที่

๒

เจ้าหน้าที่ปฏิเสธ
เนื่องจาก “...ไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย”

ถือว่ามิใช่ข้อโต้แย้งหรือข้อขัดข้อง
(ฎีกา พ. ๑๒๗/๑/๒๕๕๔)

ยื่นคำร้องต่อศาล
ขอให้มีความพิพากษาว่าเป็น
“บิดาโดยชอบด้วยกฎหมาย” หรือ
“บุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย”

“กฤษฎีกาของกรมการคลัง”
“กฤษฎีกาของกรมการคลัง”
๒๖

๓๐ วัน

ฟ้องศาล
แรงงาน

๓๐ วัน

อุทธรณ์

ทำ “หนังสือระบุ” ให้ใครเป็นผู้มีสิทธิ....ต้องระมัดระวัง ...อย่างไร ??

ถ้าไม่มีทายาทหรือบุคคลที่มีสิทธิ ตามที่กฎหมายกำหนด

“ต้องทำหนังสือระบุผู้มีสิทธิ” ...

ลักษณะของหนังสือ :

ไม่มีรูปแบบ แต่ “มีข้อความครบถ้วน ถูกต้อง”

๑. วัน เดือน ปี ที่เขียน
๒. ชื่อผู้ประกันตนและผู้รับ เลขบัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่ (สะกด วรรณยุกต์)
๓. ระบุข้อความที่แสดงเจตนาให้มีสิทธิรับเงินสงเคราะห์แก่ทายาท ตามกฎหมายประกันสังคม
๔. ลงลายมือชื่อ (เซ็นชื่อ หรือเขียนชื่อปกติ)

ปัญหา

ข้อสังเกต
การทำหนังสือ

- เขียนด้วยลายมือตนเอง
 - มีพยานหรือไม่ก็ได้
 - จำนวนหนังสือ ไม่กำหนด (ผูกพันทุกฉบับ ถ้าไม่ยกเลิก)
- ดังนั้น ถ้าจะยกเลิกหนังสือฉบับใด ต้องระบุไว้อย่างชัดเจน

๑. ลายมือชื่อปลอม
๒. ทายาทไม่รู้...ว่า มีหนังสือ
๓. รู้..นานเกินไป
๔. บิดา / บุตร/คู่สมรส ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ฯลฯ

ถ้าเขียนหนังสือไม่ได้...ทำอย่างไร?

ตัวอย่าง "พินัยกรรมฉบับประกันสังคม" (ฉบับของผู้บรรยาย)
"หนังสือแสดงเจตนาระบุชื่อผู้มีสิทธิรับประโยชน์ทดแทนตามกฎหมายประกันสังคม"

เขียนที่

วันที่ เดือน.....พ.ศ.

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน.....ที่อยู่ตามบัตรประชาชน

ขอแสดงเจตนาระบุบุคคลผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนตามกฎหมายประกันสังคม ดังนี้

1. เงินสงเคราะห์แก่ทายาท ตามมาตรา 73 (2) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้บุคคล
ดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิ

- นาย/นาง/นางสาว.....เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน.....มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่
ที่อยู่ปัจจุบัน.....โทรศัพท์.....

2. เงินบำเหน็จชราภาพ ตามมาตรา 77 จัตวา แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้บุคคล
ดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิ

- นาย/นาง/นางสาว.....เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน.....มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่
ที่อยู่ปัจจุบัน.....โทรศัพท์.....

จึงทำหนังสือฉบับนี้ขึ้นไว้พร้อมทั้งได้ลงลายมือชื่อไว้เพื่อเป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....ผู้แสดงเจตนา

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

มีสิทธิแล้ว ทำอย่างไร? จะได้รับเงิน

มาตรา ๕๖ ม.๘๔/๑(ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๕๘

- ☐ ยื่นแบบคำขอ...ภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่มิสิทธิ
- ☐ ขอรับเงิน...ภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งให้มารับเงิน
- ☐ วรรคสอง : ให้มีสิทธิขอขยายเวลาการยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทน
ดังนั้น “ต้องแสดงเหตุผลและความจำเป็น” ที่ไม่อาจยื่นภายในกำหนดเวลา

ดุลพินิจของ
เจ้าหน้าที่

ความไม่รู้...ถือเป็นเหตุจำเป็น หรือไม่?

..”ไม่ทราบว่าจะต้องยื่นคำขอภายในกำหนดเวลาและสำนักงานประกันสังคมควรแจ้งให้ทราบ”

ทบทวนคำถาม ...และหาคำตอบ กันค่ะ

คำตอบของคำถาม ???

- ★ เลือกรับเงินบำเหน็จหรือเงินบำนาญได้หรือไม่
- ★ หลังความเป็น ผปต. สิ้นสุดลง...ควรส่งต่อประกันสังคม เพื่อรักษาพยาบาลโรงพยาบาลเดิม หรือใช้สิทธิประกันบัตรทองหรือสิทธิข้าราชการ ทางเลือกไหนดีกว่ากัน
- ★ เกษียณ ๖๐ ปี แล้ว...นายจ้างจ้างต่อ จะได้รับเงินชราภาพหรือไม่ (อายุ ?)
- ★ Early Retirement ก่อนอายุ ๕๕ ปี ได้เงินชราภาพหรือไม่
- ★ หลังความเป็น ผปต. สิ้นสุดลง ได้ยื่นสมัคร ม. ๓๙ จะได้รับเงินชราภาพในขณะที่เป็น ม.๓๙ หรือไม่
- ★ ถึงแก่ความตายระหว่างเป็นผู้ประกันตน หรือ ตายก่อนได้รับเงินชราภาพ หรือ ตายในระหว่างรับเงินบำนาญชราภาพ ทายาทจะได้รับเงินชราภาพหรือไม่
- ★ ถ้าในขณะที่ถึงแก่ความตาย ไม่มีลูก ไม่มีบิดามารดา ไม่มีสามี/ภรรยา ... แต่มีลูกบุญธรรม หรืออุปการะเลี้ยงดูหลาน จะมีสิทธิได้เงินชราภาพหรือไม่

ขอรับเงินชราภาพ < > สมัครเป็น ม.๓๙
ทางเลือก...ที่ดีที่สุด...คือ ?

กฎหมายใหม่ “๓ ขอ”

สำคัญ
คือ รู้สิทธิ

ผู้ประกันตนทุกคน “ต้องรู้กฎหมาย ต้องรู้สิทธิ” ... เพื่อใช้ประโยชน์ให้ถูกต้อง

➡ เมื่อมีสิทธิรับเงินชราภาพ ต้องยื่นคำขอรับเงินต่อสำนักงานประกันสังคม ภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่มิสิทธิ

➡ จ่ายเงินสมทบครบเงื่อนไขเกิดสิทธิรับเงินบำนาญชราภาพ ...ต้องรับเงินบำนาญชราภาพ
➡ จ่ายเงินสมทบครบเงื่อนไขเกิดสิทธิรับเงินบำเหน็จชราภาพ ...ต้องรับเงินบำเหน็จ } เลือกไม่ได้

➡ มีสิทธิรับบำนาญ ต้องตัดสินใจให้ดี...
จะขอรับเงินบำนาญเมื่อใด

- (๑) ขอรับเงินบำนาญ โดยไม่สมัครเป็นผู้ประกันตน ม.๓๙
- (๒) ขอรับเงินบำนาญ ก่อน สมัครเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙
- (๓) สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ โดยไม่ขอรับเงินบำนาญ

➡ ผู้ประกันตนต้องมีทายาท หรือ ผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนตามกฎหมายประกันสังคมกำหนดไว้
หากผู้ประกันตนถึงแก่ความตาย.... กฎหมายเป็นใหญ่

- (๑) จ่ายเงินสมทบ +
 - (๒) ไม่เป็นผู้ประกันตน +
 - (๓) อายุ ๕๕ ปี
-
- (๑) ไม่ใช่ทายาทตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะไม่ใช่สมรสของผู้ประกันตน
 - (๒) ไม่มีทายาทตามกฎหมายประกันสังคม...
จ่ายเงินให้คนอื่นไม่ได้

➡ หากไม่พอใจคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของเจ้าหน้าที่ ขอให้ดำเนินการตามขั้นตอนและเวลาที่กฎหมายกำหนด

- (๑) ยื่นอุทธรณ์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันรับคำวินิจฉัย
- (๒) ฟ้องศาลแรงงานภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันรับคำวินิจฉัย

➡ ถ้าผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ต้องไม่ลืมนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม (๓๔๒ บาท) (เพราะจะขาดสิทธิ...ไม่มีใครเตือน)

➡ ผู้มีสิทธิรับเงินชราภาพ ไม่มีสิทธิรับเงินว่างงาน

คนที่ไม่มีสิทธิรับเงินชราภาพ (ลูกจ้างที่ “ว่างงาน”) ต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้ว่างงาน
ต้องรายงานตัวทุกเดือน และต้องไม่ปฏิเสธการทำงานหรือปฏิเสธการฝึกงาน

➡ ฐานค่าจ้างเฉลี่ยในการคำนวณเงินบำนาญ ม.๓๓ และ ม. ๓๙ ไม่เท่ากัน.....ผล คือ เงินบำนาญมากน้อยต่างกัน

ขอขอบคุณ และ สวัสดี ค่ะ

คำตอบข้อจรรยา ๓ ประการ

- (๑) เวลาสำคัญที่สุดเวลาเดียว คือ ปัจจุบัน
- (๒) บุคคลที่สำคัญที่สุด คือ คนที่อยู่ต่อหน้าเรา/คนที่กำลังติดต่อ
- (๓) การกิจที่สำคัญที่สุด คือ การที่ทำให้คนที่อยู่กับเราขณะนั้นๆ มีความสุข

จากหนังสือ ปาฏิหาริย์แห่งการตื่นอยู่เสมอ The Miracle of Being Awake

ดิช นัท ฮันท์ เขียน (กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘)

พระประชา ปสนนธมโม แปล

พิมพ์ครั้งที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ หน้า ๑๑๒